

D · N

8/7 1951

Demokratins ojämna kamp

I de debatter kring demokratin som under 1800-talet dominerade politiken var det många varianter av oro, fruktan och motvilja som ställdes mot folkstyrelsens förespråkare. Man var rädd för att den allmänna rösträtten skulle betyda nedrivandet av alla företräden, alla helgade rättigheter; de egendomslösa skulle utan tvekan och urskillning plundra de besittande och dela upp egendomen, och efter denna orgie i förstörelse kunde blott ett allmänt elände vara att vänta. På en annan front stod de moderata liberaler som fruktade att demokratin skulle leda till reaktion genom att den okunniga massan, ledd av sina gamla förmyndare — adeln och prästerna —, slog ned den lilla minoriteten av frihetsvänner. Enligt ett tredje perspektiv, befruktat av de napoleonska statskupperna, måste folkväldet resultera i att en lysande general eller en hämningslös demagog kom till styret; diktaturen skulle efter en kort övergångsperiod avlösa den gamla överhetsstaten.

Den fara som under de senaste årtiondena hotat och i en rad länder besegrat demokratin var däremot inte förutsedd i den äldre debatten. Den innebär att rörelser vilkas mål är att krossa folkstyrelsen för att förverkliga en viss ideologi systematiskt begagnar de demokratiska formerna för att uppnå sina syften. Demokratien blir en utmärkt plattform, därför att i denna all propaganda är tillåten. Man kan lova vad som helst, påstå vad som helst. Ty vinnes segern, försvinner alla svårigheter — det blir onödigt att infria löften eller bestyrka påståenden, eftersom motståndarna likvideras eller nedstytas. Både nazismen och kommunismen har i de länder där de segrat gång efter annan växlat politik även i de mest centrala frågor; Ryssland av i dag påminner föga om det Ryssland som Lenin förespeglade massorna vid revolutionen. Men i de länder där man ännu strävar att nå makten är de totalitära riktningarnas lögnaktighet och opportunistik än större. Det gäller att vinna de missnöjda med vilka medel som helst — maktövertagandet, vare sig med röstsedlar eller med främmande soldaters hjälp, ger absolut.

Snart sagt varje fråga kan tas som exempel. Under åren före det andra världskriget hade kommunisterna order att dels visa sig nationella, dels eftersträva kollektiva säkerhetsåtgärder; det gällde att värja Ryssland mot den tyska faran. Åren 1939—1941 var det tvärtom; 1941—1945 blev solidariteten ånyo korrekt; efter 1945 är kommunisterna de hätskaste motståndarna till alla kollektiva aktioner — ty nu är det Ryssland eller dess satelliter som är fredsbrytare. I dagens läge är nedrustning och fred kommunisternas lösen — utanför Sovjetunionen. Taktikens syfte beskrivs i den berömda kommunistiske historikern Tardes "Diplomatins historia": Avrustnings- och fredsidéerna, skriver han, har alltid hört till de bästa hjälpmedlen att följa aggressiva regeringars motiv och planer, helt naturligt, ty varje förslag till nedrustning kan räkna på utbredd popularitet och anslutning inom den allmänna opinionen". Och i ett annat kommunistiskt aktstycke

betonas att detta slag av propaganda är ett av de bästa medlen att vinna sympatisörer. Trots att denna taktik är lika genomskinlig som ofta använd lyckas den alltid till en viss grad. Hitler förkunnade, under hrr Hedins och Bööks applåder, sin fredskärlek medan han förberedde världskriget, och Ryssland vinner hos de tanklösa och okunniga ett stöd då dess erövringar ackompanjeras av kommunisternas våldsamma agitation för freden — dvs. för försvarslöshet och underkastelse.

Det demokratiska systemet försvagas genom de totalitära partiernas existens; de andra partierna tvingas att inrikta en stor del av sina ansträngningar på hejdandet av en hämningslös propaganda, parlamentarismens funktionsmöjligheter förminskas genom att en eller flera riktningar begagnar den gällande statsordningen för att omstörta den. Härtill kommer att nazister och kommunister söker påverka opinionen genom att i varje detalj och på det

mest extrema sätt inskrida då brister eller fel i demokratins tillämpning kan påvisas eller misstänkas. De som önskar förinta demokratin spelar dess mest hängivna försvarare. Kommunisterna i Sverige låtsas vara upprörda inför varje tendens att begränsa deras möjligheter, att förbereda förräderi — väl vetande att i det land de hyllar varje kritiker, varje opponent, likvideras genom död eller fängelse. "När jag är svagare ber jag om frihet, därför att den är er princip. Men när jag är starkare tar jag den ifrån er, därför att den inte är min princip." Det är hela formeln för kommunismens verksamhet inom demokratin. Men det är blott den första satsen som förkunnas — till dess maktövertagandet gör det möjligt att praktisera den andra.

I stort sett kan demokratin i sin strid mot kommunismen inte begagna några särregler eller undantagsbestämmelser; något kan göras på den vägen, men att begagna den systematiskt vore att uppge folkstyrelsen. Det väsentliga vapnet i den ojämna kampen blir helt enkelt upplysning, om demokratins innebörd och om dess motståndares taktik. En sådan upplysning borde ingå i skolundervisningen i varje demokratisk stat. Den frågan har försumrats i Sverige.